

Dret financer i tributari II

Antonia Agulló Agüero
Ana María Delgado García
M. Luisa Esteve Pardo
Alejandro Menéndez Moreno
Rafael Oliver Cuello
Esteban Quintana Ferrer
Juan Zornoza Pérez

PID_00161873

Material docent de la UOC

Universitat Oberta
de Catalunya

www.uoc.edu

Antonia Agulló Agüero

Catedràtica de Dret Financer i Tributari de la Universitat Pompeu Fabra.

Ana María Delgado García

Professora de Dret Financer i Tributari de la Universitat Oberta de Catalunya.

M. Luisa Esteve Pardo

Professora titular de Dret Financer i Tributari de la Universitat de Girona.

Alejandro Menéndez Moreno

Catedràtic de Dret Financer i Tributari de la Universidad de Valladolid.

Rafael Oliver Cuello

Professor de Dret Financer i Tributari de la Universitat Pompeu Fabra.

Esteban Quintana Ferrer

Professor titular de Dret Financer i Tributari de la Universitat de Girona.

Juan Zornoza Pérez

Catedràtic de Dret Financer i Tributari de la Universidad Carlos III de Madrid.

La revisió d'aquest material docent ha estat coordinada per la professora: Ana María Delgado García (2011)

Cinquena edició: febrer 2011

© Antonia Agulló Agüero, Ana María Delgado García, M. Luisa Esteve Pardo, Alejandro Menéndez Moreno, Rafael Oliver Cuello, Esteban Quintana Ferrer, Juan Zornoza Pérez

Tots els drets reservats

© d'aquesta edició, FUOC, 2011

Av. Tibidabo, 39-43, 08035 Barcelona

Disseny: Manel Andreu

Fotografies: AISA, A.G.E. Fotostock, Contifoto, Flash Press, Prisma, Godo Foto, Alfa-Omega, Incolor,

Cover, Jordi Vidal. Il·lustracions: J.M. Newhouse

Realització editorial: Eureka Media, SL

ISBN: 978-84-693-3926-8

Dipòsit legal: B-25.538-2010

Cap part d'aquesta publicació, incloent-hi el disseny general i la coberta, no pot ser copiada, reproduïda, emmagatzemada o transmesa de cap manera ni per cap mitjà, tant si és elèctric com químic, mecànic, òptic, de gravació, de fotocòpia o per altres mètodes, sense l'autorització prèvia per escrit dels titulars del copyright.

Introducció

Aquests materials que oferim a l'estudiant de l'assignatura *Dret financer i tributari II* distribueixen els continguts en cinc mòduls didàctics i catorze temes, en els quals hem intentat exposar els trets essencials de cadascun dels **impostos** que conformen el sistema tributari, explicant les relacions que hi ha o que és possible establir entre ells i la seva pertinença a un tot unitari que denominem **sistema tributari**, en el qual s'integren també les taxes i les contribucions especials. Així mateix, desenvolupem la justificació, l'origen i les perspectives de futur d'aquests impostos.

L'objectiu del material és introduir l'estudiant en el coneixement dels tributs en particular, especialment els impostos, però sense deixar de banda, ateses les seves característiques específiques, les altres categories tributàries dels àmbits autonòmic i local, és a dir, les taxes i les contribucions especials.

Aquest objectiu implica facilitar la comprensió i la crítica de les normes vigents actualment. Per això hem incorporat, juntament amb les explicacions bàsiques, un bon nombre d'exercicis, exemples, casos pràctics i referències bibliogràfiques amb la finalitat de proporcionar un nivell de coneixement tècnic adequat per a poder aplicar correctament els tributs.

Ara bé, entrar en l'estudi dels impostos implica també, i fonamentalment, proporcionar una formació bàsica que permeti a l'estudiant actualitzar i ampliar en el futur els seus coneixements. Es tracta, doncs, de facilitar la base tècnica i, sobretot, de proporcionar una formació sòlida, que assegurï en el futur una relació fluida amb aquesta realitat canviant, dispersa, heterogènia i extremament complexa que és el sistema tributari.

Així, doncs, tenen una importància especial els aspectes següents:

- a) l'aprenentatge dels mecanismes que permeten identificar les normes aplicables a les situacions, les operacions i les activitats dels subjectes;
- b) l'anàlisi i l'assimilació dels mecanismes i de les figures que, al marge de les variants, inevitables, que presenta en cada moment la seva articulació concreta, i al marge també de les supressions o modificacions que es puguin produir, componen una realitat jurídica immersa en un procés de canvi permanent.

Aquesta **mutabilitat contínua del sistema tributari**, que es veu multiplicada per la pluralitat de subjectes amb capacitat normativa sobre els impostos bàsics (Estat, comunitats autònomes, Unió Europea), explica que en els materials en suport paper dediquem més espai als aspectes que tenen un grau d'estabilitat

superior, i a l'explicació de mecanismes i sistemes, per damunt de la simple descripció i sistematització de normes concretes, però sense que això suposi que no hi fem referència o que no les analitzem.

La selecció de bibliografia, més extensa del que és habitual, es veu influïda també per la mutabilitat de l'ordenament jurídic tributari a què ens hem referit. Així, doncs, en el recull d'obres s'inclouen no solament aquelles que analitzen la normativa vigent, sinó també les que han estudiat en profunditat el tema en qüestió o algun dels seus elements, encara que ho hagin fet en relació amb legislació ja derogada, però que són de referència obligada a causa de la transcendència que han tingut en la doctrina tributària.

Pel que fa a la selecció bibliogràfica de cada mòdul, hem pretès facilitar-ne la consulta aplegant les obres pels conceptes que ajuden a la comprensió del tema corresponent. Amb aquesta finalitat, a més de la divisió habitual en bibliografia bàsica i complementària, hem ordenat les obres per temes, i en aquells que han tingut un tractament doctrinal superior, s'empra la classificació per conceptes ja esmentada.

Respecte a l'autoria d'aquests materials, l'apartat 2 del mòdul 1, l'apartat 1 del mòdul 2 i l'apartat 1 del mòdul 5 han estat a càrrec de J. Zornoza Pérez; els apartats 1, 2 i 3 del mòdul 4 han estat redactats per A. Menéndez Moreno; l'apartat 1 del mòdul 1 és obra d'E. Quintana Ferrer; els apartats 2 i 3 del mòdul 2 corresponen a M.L. Esteve Pardo, i els apartats 1, 2, 3 i 4 del mòdul 3, l'apartat 2 del mòdul 5, com també les introduccions i la coordinació dels diversos mòduls, són obra d'A. Agulló Agüero. Les activitats, els glossaris, els casos pràctics i els exercicis d'autoavaluació, i també una bona part dels esquemes i dels quadres que complementen el tractament didàctic, són deguts a l'esforç de Rafael Oliver Cuello i Ana María Delgado García.

L'actualització de l'autoria original dels materials als canvis normatius produïts ha anat a càrrec d'Ana María Delgado García, d'Rafael Oliver Cuello i d'Esteban Quintana Ferrer.

Objectius

En els materials didàctics d'aquesta assignatura l'estudiant trobarà les eines necessàries per a assolir els objectius següents:

1. Conèixer els trets essencials de cada un dels impostos que conformen el sistema tributari, com també les relacions que és possible establir entre aquests, la seva pertinença a un mateix sistema tributari i la justificació, l'origen i les perspectives de futur d'aquest sistema.
2. Introduir-se en l'estudi dels impostos en particular, sense entrar a fons en les altres categories tributàries, és a dir, les taxes i les contribucions especials, per tal de comprendre les normes vigents que els regulen i tenir-ne una visió crítica.
3. Assimilar el coneixement tècnic de la matèria emprant els conceptes bàsics estudiats en la part general del dret tributari de l'assignatura *Dret financer i tributari I*, per a obtenir una formació sòlida en el coneixement del sistema tributari, que assegurï en el futur una relació fluida amb un sistema tributari complex que es troba en un procés de canvi permanent.
4. Comprendre l'estructura del sistema tributari vigent actualment, especialment pel que fa als recursos impositius en els àmbits estatal, autonòmic, local i europeu. En aquest sentit, és imprescindible analitzar-ne l'evolució històrica.
5. Entendre el fonament, l'estructura i la importància dins el conjunt del sistema tributari de les diferents figures tributàries que graven la renda, tant de les persones físiques com de les societats, ja siguin residents o no.
6. Identificar els gravàmens que conformen la imposició patrimonial, com també comprendre'n la interrelació, les característiques i l'estructura de cada un.
7. Determinar quines són les figures impositives que graven el tràfic en el nostre sistema tributari, diferenciant aquelles que recauen sobre el consum en general de les que incideixen sobre consums específics, i també de les que graven el comerç exterior.
8. Conèixer els sistemes tributaris autonòmic i local, identificant els diversos recursos que els formen i analitzant les principals figures impositives d'aquests àmbits.

Continguts

Mòdul didàctic 1

El sistema tributari

Ana María Delgado García, Rafael Oliver Cuello, Esteban Quintana Ferrer i Juan Zornoza Pérez

1. Estructura del sistema tributari
2. Història del sistema tributari

Mòdul didàctic 2

La imposició sobre la renda

Ana María Delgado García, M. Luisa Esteve Pardo, Rafael Oliver Cuello, Esteban Quintana Ferrer i Juan Zornoza Pérez

1. Impost sobre la renda de les persones físiques
2. Impost sobre societats
3. Impost sobre la renda dels no residents

Mòdul didàctic 3

La imposició patrimonial

Antonia Agulló Agüero, Ana María Delgado García, Rafael Oliver Cuello i Esteban Quintana Ferrer

1. L'impost sobre el patrimoni
2. El gravamen especial sobre béns immobles de les entitats no residents
3. L'impost sobre successions i donacions
4. L'impost sobre transmissions patrimonials i actes jurídics documentats

Mòdul didàctic 4

La imposició sobre el consum

Ana María Delgado García, Alejandro Menéndez Moreno, Rafael Oliver Cuello i Esteban Quintana Ferrer

1. L'impost sobre el valor afegit
2. Els impostos especials
3. Els impostos duaners

Mòdul didàctic 5

Sistemes tributaris autonòmic i local

Antonia Agulló Agüero, Ana María Delgado García, Rafael Oliver Cuello, Esteban Quintana Ferrer i Juan Zornoza Pérez

1. Els tributs de les comunitats autònomes
2. Sistema tributari local

Bibliografia

Aliaga Agulló, E.; Bayona Giménez, J. J.; Cencerrado Millán, E.; Navarro Faure, A.; Núñez Grañón, M. (última ed.). *El sistema impositivo*. Alacant: Librería Compás.

Delgado García, A.M.; Oliver Cuello, R.; Quintana Ferrer, E. (2009). *Actividades de impuestos. Un enfoque por competencias*. Barcelona: Bosch.

Ferreiro Lapatza, J. J.; Martín Fernández, J.; Rodríguez Márquez, J.; Tovillas Morán, J. M. (última ed.). *Curso de Derecho Tributario*. Alacant: Librería Compás.

Martín Queralt, J.; Lozano Serrano, C.; Poveda Blanco, F. (última ed.). *Derecho Tributario*. Pamplona: Aranzadi.

Martín Queralt, J.; Tejerizo López, J. M.; Cayón Galiardo, A. (dir., última ed.). *Manual de Derecho Tributario. Parte Especial*. Pamplona: Aranzadi.

Pérez Royo, F. (dir.) (última ed.). *Curso de Derecho Tributario. Parte Especial*. Madrid: Tecnos.

Tejerizo López, J. M.; Barberena Belzunce, I.; Rodríguez Montañés, M. P.; López Sánchez, M. J.; Menéndez García, G.; Martín Dégano, I.; Cordero González, E. M.; Cruz Amorós, M.; Guilarte Gutiérrez, A. (última ed.). *Derecho Tributario. Ejercicios prácticos*. Madrid: UNED.

